

Studium Chorale, Limburg 2019

stclb

studium chorale

Voorwoord

Geachte muzikliefhebber,

Mogen wij u inspireren met dit actueel overzicht van optredens en activiteiten van Studium Chorale? Neemt u eens een kijkje in de kaleidoscoop van muziekvoorstellingen, waarmee we willen laten zien hoe inspirerend en divers hedendaagse koormuziek kan zijn.

Studium Chorale is dan ook veel meer dan een professioneel koor. Studium Chorale staat voor de verbinding met andere muziekgezelschappen. Daarom gaan we professionele partnerships aan, zoals we dat bijvoorbeeld al jaren uitvoeren met de philharmonie zuidnederland. Of onze partnerships met bekende festivals als Musica Sacra, Vocallis en het Orgelpark.

Studium Chorale biedt jonge talenten - van middelbare scholieren tot talentvolle dirigenten - een podium om zich op te presenteren en verder te ontwikkelen. Daarmee vormt muziek-educatie een belangrijke component in ons programma. Door horizontale verbindingen met andere kunstvormen als dans en housemuziek, vinden bijzondere vernieuwingen plaats.

Een andere nieuwe loot aan de Studium Chorale boom betreft het Theatercollege. Daarbij wordt koormuziek verbonden met prikkelende maatschappelijke thema's, zoals gezondheid en organisatie-veranderprocessen. Wetenschappers en deskundigen spiegelen hun verwonderende inzichten aan koormuziek. Dat levert onvergetelijke avonden op.

Studium Chorale groeit steeds verder uit tot een vernieuwend en eigentijds platform, waarbij co-creatie, diversiteit en kwaliteit de constante factoren zijn. Daarmee zijn we dienstbaar aan de bestaande muzikliefhebbers, maar vooral ook uitnodigend naar nieuwe bezoekers en deelnemers, die worden geprikkeld met verrassende en nieuwe producties en co-producties.

Wij wensen u veel kijk-, lees en hoorplezier bij de ervaringen die wij voor u hebben verzameld. En natuurlijk staan we open voor vragen, ideeën en samenwerking.

Namens bestuur en management van de Stichting Studium Chorale,

Theo Thuis, voorzitter.

Keltische Saga in Roomse Martinus

Tijdens festival Musica Sacra 2018 klinken de sonore klanken van twee bodhráns. Keltische trommels met hun hypnotiserend geluid vragen aandacht voor het magistrale *Acallam na Senórach*. Zestien zangers, geschaard rondom één gitarist, prachtig in beeld gebracht door L1 TV, verhalen in een één uur durende voorstelling over Middeleeuws Ierland.

Virtuoze gitaarmuziek, magistrale koordelen in afwisseling met eenvoud en verstillend leveren een boeiend geheel op. Ademloos luistert de toehoorder naar de donkere en lichte bladzijden in de saga, treffend getoonzet door de componist.

Een koorwerk bij uitstek geschikt voor Studium Chorale: uitdagend qua moeilijkheid, schoonheid en inhoud.

Hans Leenders: "Toen ik deze partituur de eerste keer zag, was het voor mij meteen duidelijk dat we *Acallam na Senórach* moesten uitvoeren. Zelden vind je een werk voor kamerkoor van zo'n omvang geschreven in een heel eigen boeiende toontaal. Zeer uitdagend wat moeilijkheidsgraad betreft, en zeker ook het samenspel met de gitarist luistert nauw. Het klinkende resultaat is echter buitengewoon fraai. Prachtig om zo'n lang klinkend betoog te mogen houden."

Inhoud Tarik O'Regan: *Acallam na Senórach* (an Irish colloquy) 2010 for chorus, guitar and bodhrán

Acallam na Senórach is een van de oudste Ierse boeken. De dialogen tussen Saint Patrick en de twee krijgers Cailte en Oisín leveren een raamvertelling op van meer dan tweehonderd verhalen. Ze geven niet alleen een indringend beeld van de kerstening van het middeleeuwse Ierland, maar getuigen ook van de versmelting en verzoening van het seculiere en het sacrale. Tarik O'Regans compositie voor koor, trommels en gitaar ademt de sfeer van Keltische muziek, vermengd met Arabische en Perzische invloeden.

Musici Studium Chorale
Stefan Gerritsen / gitaar
Hans Leenders / dirigent

FIAT of Ferrari?

Telkens weer blijkt dat jonge, afgestudeerde dirigenten na en zelfs tijdens hun opleiding aan de conservatoria nooit genoeg tijd hebben om met professionele koren te werken.

En ook voor de zeer getalenteerde dirigenten is nood aan een praktijkstage met professionals. Wezenlijk daarbij is dat ze aan den lijve moeten ervaren hoever ze kunnen gaan met het scherp stellen van hun voorstellingsvermogen. Het verschil in repetitietechniek, snelheid van werken en intonatiezekerheid met amateurkoren is evident.

Maar er wordt meer gevraagd: gedegen stijlennis en een persoonlijke interpretatie. Een dirigent slaat dus niet de maat, maar gaat voor in het creatieve proces wat uitmondt in een overtuigende presentatie van de compositie.

Daniël Reuss en Hans Leenders zijn daarbij hun coaches. Door gericht vragen te stellen, proberen ze de kandidaten te prikkelen om meer uit de kelen van de zangers te halen. Daarnaast ziet het meesteroog snel en trefzeker waar verbeterpunten zitten in directiegebaren. Kleine correcties hebben vaak een grote impact.

Mooie metafoor: de meeste studenten zijn blij met een mooie FIAT 500 maar ze hebben een Ferrari voor hun neus. En om die te besturen worden andere vaardigheden vereist.

Studium Chorale heeft met de Masterclass inmiddels bewezen dat ook een stage van een paar dagen het verschil kan maken. De studenten komen letterlijk van overal, en geven in hun feedback ook aan hoeveel ze geleerd hebben in een korte tijdsperiode. Door te kiezen voor een programma met Bach, Brahms en eigentijds repertoire laat Studium Chorale zien dat ze van alle markten thuis zijn. Een kwaliteitskoor: slijpsteen voor het oor!

De internationale masterclass voor koordirigenten van Studium Chorale vond in oktober 2018 voor de vijfde keer plaats. Deze masterclass wordt afgesloten met een openbare presentatie. De deelnemende dirigenten zullen zich presenteren met het repertoire van de Masterclass.

Docenten Daniel Reuss / artistiek leider Cappella Amsterdam
Hans Leenders / artistiek leider Studium Chorale

Deelnemers Voor deelname aan de Internationale Masterclass voor koordirigenten zijn de volgende acht dirigenten geselecteerd:
Itay Berckovitch / Israël
André Cruz / Portugal
Marc Díaz Callao / Spanje
Johannes Gierl / Duitsland
Johannes Honecker / Duitsland
Yui Katada / Japan
Alexandros Kavvadas / Griekenland
Natalia Luzuriaga / Ecuador

Repertoire Johann Sebastian Bach (1685-1750): Singet dem Herrn ein neues Lied BWV 225
Johannes Brahms (1833-1897): Fünf Gesänge op. 104
Rudolf Escher (1912-1980): Sonnet uit: Ciel, air et vents...
Hans Leenders (1965): Hoc est praeceptum meum

Educatie: een noodzakelijk kwaad?

Scholieren uit het Heuvelland en Maastricht staan op de trappen van het Centre Céramique en neuriën zachtjes één van de beroemde Gymnopèdes van Erik Satie. Eén leerlinge komt naar voren en draagt een eigengemaakt gedicht voor. Het gaat over oorlog. Over moedeloosheid, het hopeloze vooruitzicht van een wereld vol geweld nu en in de toekomst. Wij luisteren en zingen, en onze kelen raken dichtgesnoerd. Satie's muziek krijgt een geheel andere lading. Dit is wat kunst vermag. Het sublimeren van een gevoel, het onzeglijke uitdrukken. Een onvergetelijk ogenblik wat we altijd zullen blijven herinneren.

Studium Chorale heeft in de afgelopen jaren heel veel educatieve projecten gedaan, de laatste jaren in samenwerking met festival Vocallis. Een paar titels: Dirigeren doe je zó, Componeren is voor iedereen, Improviseren: zingen, maar dan anders (met extended vocal techniques door Jodi Gilbert als gastdocente)

En altijd blijft één aspect leidraad: respect voor ieders prestatie. De scholieren zien bij de zangers van Studium Chorale dat muziek maken inspireert: hún enthousiasme en commitment neemt de nog weifelende scholier mee om nieuwe wegen te ontdekken.

Muziekdocent Philips van Horne: *"Studium Chorale creëert een veilige omgeving waarbinnen naar hartenlust geëxperimenteerd kan worden. Het feit dat één van de meest achtergestelde leerlingen in de klas de kans kreeg om zijn dirigeertalent voor de hele groep te laten zien, heeft hem enorm veel zelfvertrouwen gegeven. Hij is jullie nu nog dankbaar."*

Educatie is voor Studium Chorale dé plek om met kinderen samen te musiceren. Geëngageerd, enthousiasmerend, uitdagend zijn sleutelwoorden voor deze projecten. Educatie is dus noodzakelijk. Van muziek wordt iedereen beter.

Tipje van de sluier: in 2019 is een compositie van de Maastrichtse componist Willie Arets uitgevoerd. Dinè Bahanè, het scheppingsverhaal van de Navajo Indianen en hun huidige behandeling als immigrant. Een compositie voor koor, gitaar en mezzosopraan.

Muziekleerlingen van middelbare scholen uit het Heuvelland en Maastricht ontmoeten elkaar tijdens een muziekactiviteit waarbij ze begeleid worden door de professionele musici van Studium Chorale. Een leerzame en inspirerende ervaring met dirigent / arrangeur en workshopleider Hans Leenders in het kader van Festival Vocallis. De educatieve activiteit is ontwikkeld voor bovenbouwleerlingen havo/vwo die een sterke interesse hebben in muziek en bij voorkeur muziek/kunst in hun eindexamenpakket hebben zitten. De coördinatie is in handen van Ghislaine Mommer van de afdeling educatie van Festival Vocallis²¹ en Studium Chorale.

Dansen met draaitafels

In de Janskerk aan het Vrijthof is alles anders. Bezoekers zitten op een kunstig gefabriceerde stelling onder het orgel, de dansvloer is verlicht met gloeilampen en achter de enorme aantallen draaitafels staat Studium Chorale, in het zwart gekleed. Niets mag afleiden van de dansvloer. En dan ontstaat niet alleen beweging, maar ook klank. Uit enorme speakers, maar ook van de acht zangers tegenover het publiek. Elektronica en menselijke stemmen mengen op wonderbaarlijke wijze. Een magisch moment.

De toeschouwer komt letterlijk ogen en oren tekort. Dansers, zangers en DJ reageren op elkaar. Oud en nieuw raken in elkaar verstrengeld. De hoge c van Allegri wedijvert met de onderliggende beat uit draaitafel IV.

Multidisciplinaire kunst. Eigentijds, vernieuwend. En zo wordt het iconische Miserere van Allegri, wat tot één van de beroemdste koorwerken aller tijden behoort in een nieuw jasje gestoken door Loran Delforge in een magische uitvoering van Studium Chorale.

Voor de dansvoorstelling *Vestis* liet Vrouwenraets zich inspireren door het derde werk 'De naakten kleden' en het achtste werk van Barmhartigheid 'Zorg voor de schepping'.

De uitvoeringen vonden plaats in het kader van de Heiligdomsvaart Maastricht 2018.

Uitvoerenden Zang / Studium Chorale
Dans / Joost Vrouwenraets en Maité Guérin
Dirigent / Hans Leenders
Kostuumontwerp / Verena Klein
Muziekbewerking / Loran Delforge
Productie / Dansgezelschap GOTRA, Maastricht en Studium Chorale

Het is een tweeling!

Studium Chorale slaat een nieuw pad in met dit symposium. Door muziek te koppelen aan een speciaal thema proberen we nieuwe interessanten te vinden voor ons koor en de koormuziek in het algemeen. Wetende dat koorzingen inmiddels de grootste hobby in Nederland is, zal er zeker ook behoefte zijn om dwarsverbanden aan te leggen. Een interessante taak voor Studium Chorale, waarbij natuurlijk altijd een zekere spanning is op welk niveau de luisteraar aangesproken dient te worden. Gaan we voor de gemiddelde luisteraar of de ingewijde musicus?

Vanwege de brede insteek, iedereen moet bij de les kunnen blijven, kozen we voor een letterlijke invoering in de materie. Hoogtepunt was zondermeer het gezamenlijke zingen door koor en toehoorders. En alweer blijkt hoezeer zingen verbindt. Vol bewondering luistert het publiek naar het koor en vol verwondering zijn zij opeens midden in het musiceren terecht gekomen.

Tipje van de sluier: het volgende symposium zal gaan over Muziek & Organisatie. Studium Chorale onder leiding van Hans Leenders met als spreker prof.dr. Mathieu Weggeman.

In samenwerking met de Stichting Culturele Educatie Maastricht, Brightlands Maastricht Health Campus en Vrienden van philharmonie zuidnederland organiseerde Studium Chorale een symposium rond het thema Muziek & Gezondheid.

Hans Leenders, artistiek leider van Studium Chorale en Professor dr. em. Mark Reybroeck, Universiteit Leuven, presenteren het programma *Vox Salutem*, een zoektocht naar de relatie tussen Muziek & Gezondheid met als thema de 'Helende werking van muziek' Onthaasten in onze vaak gestreste samenleving, zowel zakelijk als privé. Met muziek als een voorbeeldig harmoniemodel.

Uitvoerenden Zang / Studium Chorale
Dirigent / Hans Leenders
Spreker / Mark Reybroeck

Symposium Muziek en Gezondheid

Gewoon Bach

Het blijft spannend. Live op NPO 4 vanuit Amsterdam. Met prachtige barokke muziek van J.S. Bach en zijn componerende familie.

De ingebruikname van een uniek instrument in de orgelwereld samen met vocaal ensemble Studium Chorale.

Waar er nauwelijks plek is voor een dirigent op de gaanderij, met een uitstekende Maastrichtse organist die de dirigent niet kan zien, waarbij twee zangeressen een ongelooflijk risicovol, virtuoos stuk zingen wat op het laatste moment getransponeerd moet worden... Dat was één jaar eerder.

Nu, dezelfde continuo spelende organist vóór de dirigent, met twee dubbelkwartetten ernaast. En het lijkt zo gewoon. Prachtige muziek, ideale akoestiek, genoeg ruimte voor alle zangers. Dan begint het concert, en wordt het voor de toehoorders en uitvoerenden een prachtige middag.

Maar het is niet gewoon. Nooit is musiceren gewoon.

Alle musici willen maar één ding. Het optimale concert geven. Partituurstudie, stemtraining, fysieke fitheid, bereidheid tot samen kleuren, meegaan in visie van dirigent, balans in de gaten houden. Enzovoorts, enzovoorts.

Maar wat een feest als alles op zijn plek valt.

Het is en blijft topsport!

Programma Johann Sebastian Bach (1685-1750)

- Komm, Jesu, komm BWV 229 (koor)
- O Lamm Gottes unschuldig BWV 656 (orgel)

Johann Michael Bach (1648-1694)

- Herr, ich warte auf dein Heil (koor)

Johann Sebastian Bach

- Ich lasse dich nicht, du segnest mich denn BWV Anhang 159 (koor)
- Partite diverse sobre il Chorale Christ, du bist der helle Tag BWV 766 (orgel)

Johann Christoph Bach (1642-1703)

- Herr, nun lässest du deinen Diener in Friede fahren (koor)
- Lieber Herr Gott, wecke uns auf (koor)

Pauze

Johann Sebastian Bach

- Praeludium et Fuga in C BWV 545 (orgel)
- Sonata VI BWV 530 (orgel)
- Singet dem Herrn ein neues Lied BWV 225 (koor)

Uitvoerenden Koor / Studium Chorale
Dirigent / Hans Leenders
Orgel / Marcel Verheggen

Goede wijn behoeft geen krans

Bach's Mattheuspassie vraagt elk jaar weer onze aandacht. U vraagt: alwéér de Mattheus? Blijkbaar voorziet deze passie in een grote behoefte aangezien alle voorstellingen altijd uitverkocht zijn. Maar dan wel met verschillende dirigenten om het spannend te houden voor koor, orkest en luisteraars. En met Jos van Veldhoven werd een echte specialist binnengehaald.

Het koor gaat er dan ook eens echt voor zitten als Jos zijn visie op het stuk geeft. Tempi veranderen, accenten worden anders gelegd, en met name de koralen krijgen een heel andere manier van uitvoering. Opletten dus, maar vooral ook meegaan in de denkwijze van de dirigent.

Er ontstaat dan een speciale band tussen dirigent en zanger, omdat de één zijn visie geeft en de ander probeert in diens hoofd te kruipen. En als een symbiose ontstaat dan zal de luisteraar dit zeker merken. En het wás te merken.

En elk jaar weer zijn de grote achtstemmige volkskoren, de zgn. turbae, of de koralen weer kleine parels binnen het grote bouwwerk van aria's en recitatieven.

Het publiek weet dan ook iedere keer weer het kooraandeel op waarde te schatten.

Uitvoerenden Dirigent / Jos van Veldhoven
Evangelist / Mikael Stenbaek
Christus / Geert Smits
Sopraan / Johannette Zomer
Alt / Rosanne van Sandwijk
Tenor / David de Winter
Bas / Raoul Steffani
Orkest / philharmonie zuidnederland
Koor / Studium Chorale
Kinderkoor / Schola Cantorum Puerorum

Margraten

Iedereen kent ze. De eindeloos lange rijen witte kruisen. Onmetelijk verdriet in steen gehouwen. Als dan de uitnodiging komt om op deze gewijde plek samen met de philharmonie zuidnederland, Studium Chorale en het Brabantkoor eer te betonen aan de gestorvenen, is slechts één antwoord mogelijk.

En dan lees ik in een brief van Mahler wat hij schrijft over dit koorgedeelte als afsluiting van zijn symfonie: "Het einde van alles wat leeft is aangebroken [...] het grote appél klinkt, de trompetten van de Apocalyps roepen: midden in de gruwelijke stilte die erop volgt, lijkt het alsof we een nachtegaal horen zingen, als laatste echo van al wat ooit levend was op aarde. Zacht horen we het koor van de engelen en heiligen zingen: je zult verrijzen.[...] Dan verschijnt de heerlijkheid van God. Een almachtig gevoel van liefde doorstraalt ons..."

En dan zit ik dus gewoon tussen het publiek, luister geconcentreerd naar heel veel mooie orkestmuziek, en wacht op de hopelijk onaards mooie klank van het koor: *Aufersteh'n wirst du* fluisterzacht gezongen. En het werkt, er is een nieuwe dimensie toegevoegd aan deze symfonie. En uiteindelijk zal dezelfde tekst met alle kracht gezongen worden aan het einde. Ondersteund door de magistrale klank van een volledig uitgebouwd symfonieorkest. En ik schiet vol, beseffend goed het is dat deze muziek klinkt voor al de gevallenen. Hier en nu.

Hans Leenders

Concert in Eindhoven is live op NPO 4 te beluisteren. Het concert in Aken is het openingsconcert van de nieuwe serie Meisterkonzerte van de Philharmonie.

Uitvoerenden Orkest / philharmonie zuidnederland
Koor / Studium Chorale
Koor / Brabant Koor
Sopraan / Sarah Wegener
Alt / Helena Rasker
Koorvoorbereiding / Hans Leenders
Dirigent / Dmitri Liss

Heden ten dage

Hedendaagse koormuziek behoort nog altijd tot de *corebusiness* van Studium Chorale. En als het Orgelpark Amsterdam één van de grootmeesters van de Nederlandse componisten Daan Manneke met een festival eert, mag Studium Chorale als hoofdact optreden. Alle reden dus om de componist te feliciteren met één van zijn hoofdwerken die hij voor koor geschreven heeft. *Cantique de Pascal*, wat overigens ook al eens door ons op CD is gezet.

Spannend is echter ook om zijn rol als inspirator en docent naar voren te halen.

Vandaar dat twee van zijn studenten compositie een prominente rol krijgen in dit geheel.

Bijzonder blijft toch de relatie tussen componist en koor. Het beste citeren we de componist zelf.

"Sedert vele decennia werk ik van harte samen met het kamerkoor Studium Chorale en zijn dirigent Hans Leenders: radio-concerten, premières, cd-opnamen etc. Het koor heeft in de loop der tijd een unieke klank opgebouwd. In de eerste plaats zeker gekenmerkt door een rijkgeschakeerde vocale sonoriteit en een soepele, cantabile-ritmiek. Zijn dit eigenheden van het zuidelijke zangers-landschap? Met de gregoriaanse oerbron diep in het muzikale geheugen? Kortom: steeds een grote vreugde om met dit ensemble te mogen samenwerken."

En zo blijft Studium Chorale inspiratiebron voor componisten heden ten dage en is het koor als professioneel ensemble voor vele componisten een laboratorium van klank, het ultieme werktuig om de mooiste koormuziek te schrijven.

Programma **Ton de Leeuw (1926-1996)**

- Sweelinck-varianties (1972-73) voor orgel solo

Gerard Beljon (1952)

- Planctus Cygni I (2018) voor koor, sopraan en duduk

Daan Manneke (1939)

- Offertoire sur les grand jeux (1996) voor orgel solo
- Bonum est confitere Domino (2016) voor zangstem en orgel
- Cantique de Pascal (2004) voor koor en harmonium

Alleen in Amsterdam:

Bart Visman (1962)

- Canticum canticorum (2006) voor koor a capella

Uitvoerenden **Koor / Studium Chorale**

Dirigent / Hans Leenders

Harmonium / Dirk Luijmes

Duduk / Raphaela Danksagmüller

Orgel / Marcel Verheggen

Sopraan / Mette Rooseboom

Sopraan / Elke Janssens

Bestuur & organisatie

Leiding Hans Leenders / artistiek leider
Mathieu Vermeulen / zakelijk leider

Bestuur Theo Thuis / voorzitter
Mathieu Weggeman / secretaris
Arno Goessen / penningmeester

Artistieke adviesraad Albert Clement
Harrie van den Elsen
Jos Leussink
Daan Manneke
Ed Spanjaard
Jos van Veldhoven

Governance Studium Chorale onderschrijft de Governance Code Cultuur en past deze in de praktijk toe.

Studium Chorale Kapittellaan 83
6229 TT Maastricht
www.studiumchorale.nl
info@studiumchorale.nl
Telefoon 06 10 80 47 87

Colofon Teksten / Hans Leenders en Theo Thuis
Vormgeving / André Terlingen
Fotografie / Tessa Steinmann Photography

